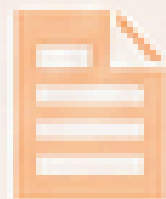

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА

ЦИФРОВА ТРАСФОРМАЦІЯ
національних офісів
інтелектуальної власності:
міжнародний досвід та
вплив на ефективність
системи ІВ

Зміст

1. Вступ

2. Досвід Республіки Сінгапур

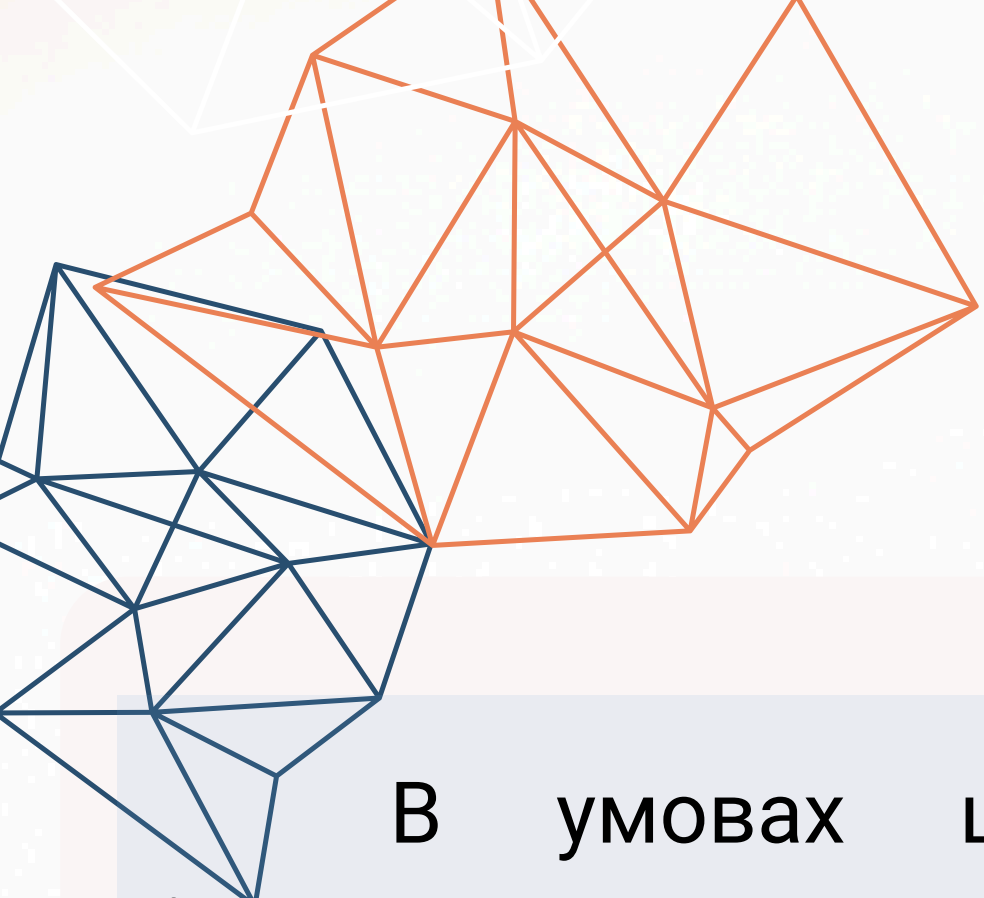
3. Досвід Республіки Корея

4. Досвід Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії

5. Досвід Австралії

6. Досвід Естонської Республіки

7. Висновки

Вступ

В умовах цифрової трансформації економіки системи **інтелектуальної власності** (далі – ІВ) зазнають структурних змін і національні офіси ІВ дедалі активніше переходять від традиційних адміністративних моделей до комплексних цифрових екосистем, орієнтованих на автоматизацію процесів, застосування штучного інтелекту (далі – ШІ) та максимальну доступність послуг для бізнесу й громадян. Цифровізація дозволяє скоротити строки розгляду заявок, зменшити адміністративне навантаження, підвищити прозорість процедур і забезпечити якісну взаємодію між державою та заявниками.

Для аналізу обрано Республіку Сінгапур (далі – Сінгапур), Республіку Корея (далі – Південна Корея), Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії (далі – Велика Британія), Австралію та Естонську Республіку (далі – Естонія). Вибір зумовлений тим, що зазначені країни представляють різні підходи до цифровізації сфери ІВ і входять до числа держав із найвищим рівнем розвитку електронного урядування у світі. Наприклад, Сінгапур інтегрує ІВ у загальнодержавну концепцію Smart Nation, Південна Корея є світовим лідером автоматизації патентної експертизи, Велика Британія реалізує комплексну програму трансформації One IPO, Австралія послідовно розвиває політику «digital-by-default» та відкритих даних, а Естонія вбудувала свою систему ІВ у загальнодержавну цифрову екосистему e-Estonia. Такий досвід є показовим для визначення орієнтирів подальшої модернізації національних інституцій, зокрема в Україні.

1. ДОСВІД РЕСПУБЛІКИ СІНГАПУР

Офіс інтелектуальної власності Сінгапуру (**IPOS**) [1] –державна установа, що підпорядковується Міністерству права, але водночас має власний керівний орган – Статутну раду, яка формує стратегію розвитку відомства, затверджує ключові напрями діяльності та здійснює фінансовий нагляд, члени ради призначаються урядом і представляють державний, науковий та бізнес-сектори. IPOS реєструє та адмініструє права ІВ у Сінгапурі й у межах загальнодержавної стратегії **Smart Nation** [2] здійснив перехід до електронного адміністрування цих прав.

Ключовим етапом цифрової трансформації стало впровадження у 2014 році єдиної електронної платформи IP2SG, яку у 2022 році замінила платформа **IPOS Digital Hub** [3], що є комплексною цифровою екосистемою, яка реалізує принцип «єдиного вікна» для управління всіма об'єктами ІВ. Завдяки інтеграції з національними сервісами цифрової ідентифікації **SingPass** [4] (державний цифровий ID для громадян і резидентів Сінгапуру, що дає доступ до всіх урядових онлайн-послуг) та **CorpPass** [5] (аналогічна система корпоративної ідентифікації, яка дозволяє уповноваженим представникам компанії діяти від її імені в державних сервісах), а також з електронною платіжною інфраструктурою, платформа забезпечує безперервність взаємодії заявника з відомством на всіх етапах від подання заявки до отримання охоронного документа.

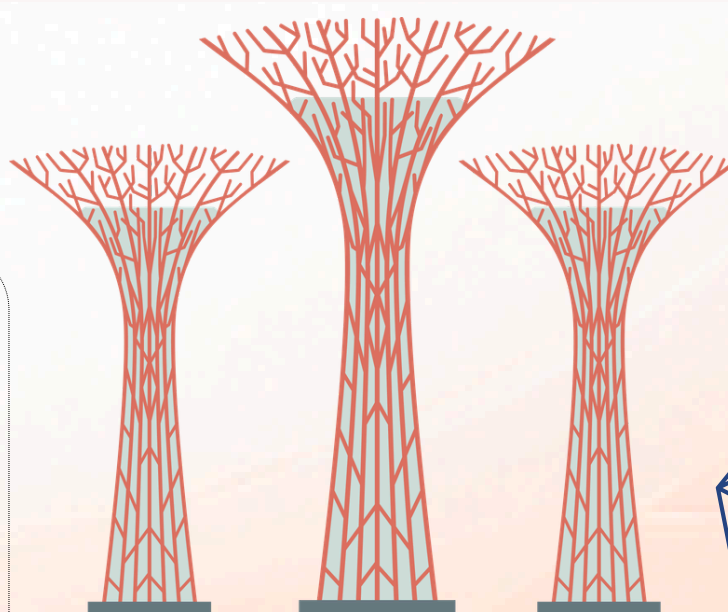
[1] <https://www.ipos.gov.sg/>

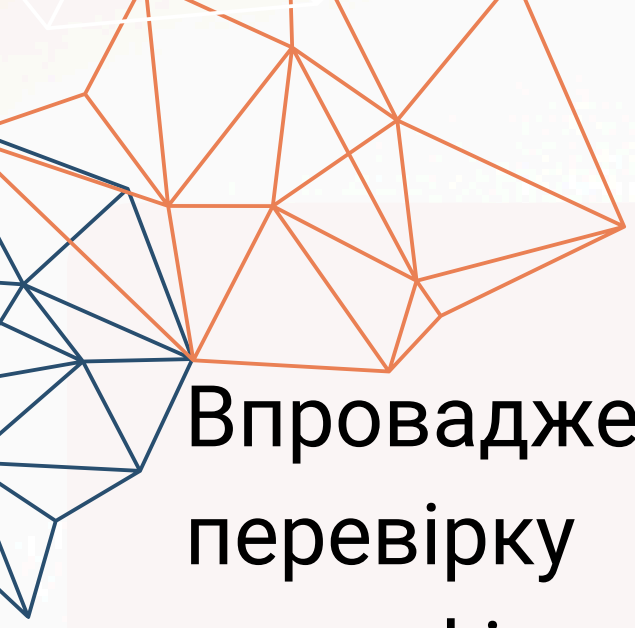
[2] <https://www.smartnation.gov.sg/>

[3] <https://www.ipos.gov.sg/eservices/ipos-digital-hub/>

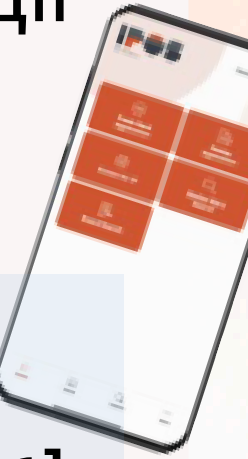
[4] <https://portal.singpass.gov.sg/home/ui>

[5] <https://www.corppass.gov.sg/portal>

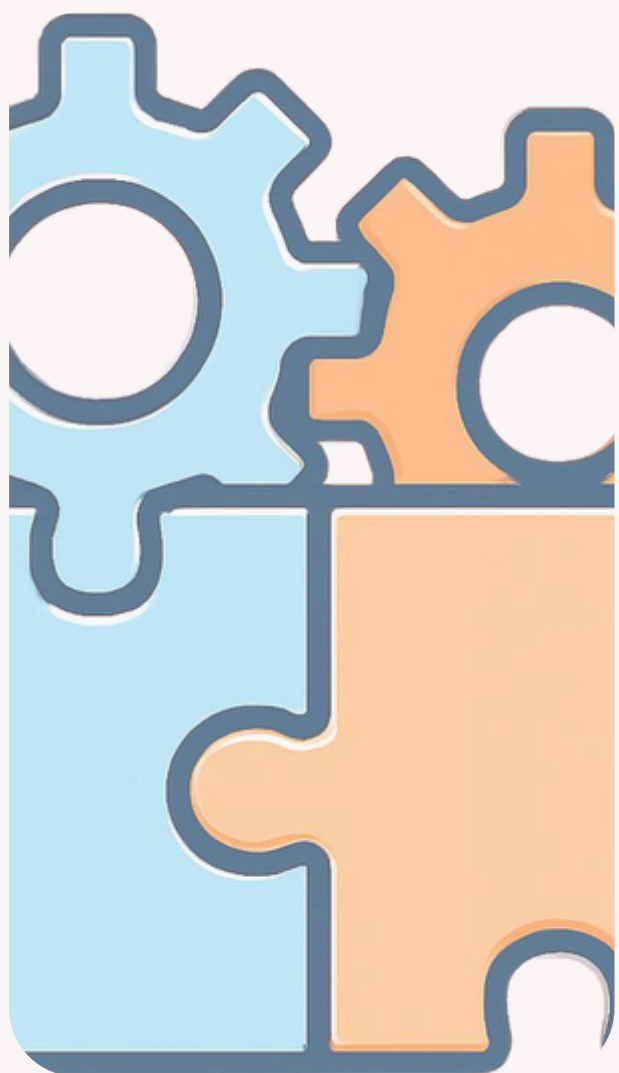

Впровадження зазначеної системи дозволило автоматизувати перевірку коректності даних у заявці (реквізити заявника, класифікаційні коди, повнота обов'язкових полів) у реальному часі під час заповнення форми та інтегрувати внутрішні процеси відомства з міжнародними системами Всесвітньої організації інтелектуальної власності (далі – ВОІВ).

Окремої уваги заслуговує також мобільний застосунок **IPOS Go** [6] – перший у світі мобільний застосунок для подання заявок на торговельні марки, запущений у 2019 році, який дозволяє подати заявку на реєстрацію торговельної марки менш ніж за 10 хвилин, здійснити комплексний пошук за брендом (одночасно серед назв компаній, торговельних марок, веб-доменів та імен користувачів у соціальних мережах), продовжити дію вже зареєстрованих прав, а також відстежувати статус розгляду заявки на кожному етапі експертизи через push-сповіщення.

При цьому ключовою особливістю сінгапурської моделі є також інтеграція ШІ безпосередньо в експертний цикл, коли алгоритми машинного навчання автоматично визначають класи товарів і послуг за Міжнародною класифікацією товарів і послуг, присвоюють індекси Міжнародної патентної класифікації та здійснюють семантичне структурування технічної документації [7].

[6] <https://www.ipos.gov.sg/eservices/ipos-go-mobile/>

[7] <https://www.wipo.int/en/web/ai-tools-services/ipos-initiatives>

Паралельно IPOС використовує технології комп'ютерного зору для виявлення схожості зображень торговельних марок і бере участь у формуванні глобальних стандартів застосування ШІ в експертизі спільно з національною програмою **AI Singapore** [8] та робочими групами BOIB. У сфері блокчейну відомство розглядає технологію у двох окремих напрямках:

- по-перше, як інструмент фіксації часу створення об'єкта, який дозволяє автору юридично закріпити своє право першості ще до звернення за офіційною реєстрацією ОПІВ;
- по-друге, як засіб забезпечення прозорості реєстрів вже існуючих прав та обліку ліцензійних договорів, зокрема через потенціал смарт-контрактів для автоматичного нарахування й виплати роялті правовласнику при кожному використанні об'єкта ліцензіатом [9].

Водночас IPOС активно використовує технології **Big Data** для аналізу інноваційних трендів і розвиває політику відкритих даних та API для інтеграції з бізнес-платформами.

[8] <https://aisingapore.org/>

[9] <https://isomer-user-content.by.gov.sg/61/f6cc3fc1-0140-4e96-a8b1-fd4f6e5c2b28/Bridging-Blockchain-and-IP---A-Singapore-Perspective.pdf>

Головною відмінністю сінгапурської моделі від інших розвинених систем є також те, що вона розглядає ІВ не лише як юридичну категорію, а як фінансовий актив. Ще у 2014 році IPOS запустив пілотну схему фінансування під заставу ІВ (**IP Financing Scheme**) [10], за якою держава ділила з банками ризик неповернення таких кредитів, аби подолати небажання фінансових установ приймати нематеріальні активи як забезпечення. Учасниками стали провідні банки країни, а заставою спочатку могли бути лише патенти, а з 2016 року також торговельні марки й об'єкти авторського права, при цьому держава субсидувала 50% вартості професійної оцінки активу. Процедура передбачає залучення компанією кваліфікованого оцінювача, підготовку звіту про вартість активу за міжнародними стандартами оцінки та розгляд цього звіту банком при ухваленні кредитного рішення.

Оскільки ключовим бар'єром залишалася інформаційна асиметрія, у 2023 році в межах стратегії Singapore IP Strategy 2030 [11] IPOS спільно з Управлінням бухгалтерського обліку та корпоративного регулювання запровадив Intangibles Disclosure Framework [12] – рамкові принципи розкриття компаніями інформації про свої нематеріальні активи за чотирма напрямками: стратегія, ідентифікація, вимірювання та управління.

 [11] <https://www.ipos.gov.sg/global-ip-hub/singapore-ip-strategy-2030/>

[12] <https://www.ipos.gov.sg/manage-ip/intangibles-disclosure-framework/>

Оскільки ключовим бар'єром залишалася інформаційна асиметрія, у 2023 році в межах стратегії Singapore IP Strategy 2030 [11] IPOS спільно з Управлінням бухгалтерського обліку та корпоративного регулювання запровадив **Intangibles Disclosure Framework** [12] – рамкові принципи розкриття компаніями інформації про свої нематеріальні активи за чотирма напрямками: стратегія, ідентифікація, вимірювання та управління.

Іншою унікальною рисою є дочірня структура **IPOS International** [13] – консалтингова компанія, що на комерційній основі надає послуги з розбудови IP-стратегій урядам інших держав і корпораціям, тобто перетворює управління ІВ на експортну послугу Сінгапуру. Зокрема, компанія проводить спеціалізовані навчальні програми для урядових агенцій та патентних відомств держав Ради співробітництва арабських держав Перської затоки з питань реалізації політики ІВ та практики експертизи патентів і торговельних марок, реалізує спільну з BOIV виконавчу програму для керівників у сфері ІВ, а також брала участь у розбудові першої в регіоні АСЕАН програми розподілу праці з патентної експертизи та першої ініціативи з перереєстрації іноземних патентів у Камбоджі.

 [11] <https://www.ipos.gov.sg/global-ip-hub/singapore-ip-strategy-2030/>

[12] <https://www.ipos.gov.sg/manage-ip/intangibles-disclosure-framework/>

[13] <https://iposinternational.com/en/resources/overview>

Варто зазначити і державну підтримку цифровізації малим та середнім підприємствам (далі – МСП) загалом, зокрема через **Productivity Solutions Grant** [14] – грант, що адмініструється Enterprise Singapore спільно з Управлінням розвитку інфокомунікаційних медіа та співфінансує до 50% вартості попередньо схвалених IT-рішень, обладнання й консультаційних послуг у межах 30 тис. сингапурських доларів ($\approx$ 22,5 тис. дол. США) на рік на компанію. Право на нього мають підприємства, зареєстровані у Сінгапурі з часткою місцевого володіння не менше 30%, що підвищує загальну готовність МСП користуватися електронними сервісами держави, у тому числі у сфері ІВ.

PRODUCTIVITY SOLUTIONS GRANT

Відмова від паперового документообігу через систему **GoBusiness** [15] дозволяє бізнесу скорочувати адміністративні витрати й час на оформлення документів, а використання відкритих реєстрів мінімізує корупційні ризики завдяки можливості відстежувати статус заявки в реальному часі.

[14] <https://www.enterprisesg.gov.sg/financial-support/productivity-solutions-grant>

[15] <https://www.gobusiness.gov.sg/>

[16] <https://www.moip.go.kr/>

Отже , аналіз досвіду Сінгапуру дозволяє підсумувати, зазначивши, що унікальною рисою сінгапурської моделі є трактування ІВ як фінансового активу із сервісами оцінки вартості нематеріальних активів, що виходить за межі традиційних функцій патентного відомства.

Сінгапур перетворив власну експертизу з цифровізації ІВ на експортний консалтинговий продукт через IPOS International, а поєднання ШІ, блокчейну та Big Data з орієнтацією на комерціалізацію робить сінгапурську модель однією з найпоказовіших для країн, що прагнуть перейти від суто реєстраційної функції патентного відомства до ролі партнера інноваційного бізнесу.

2. ДОСВІД РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ

01 жовтня 2025 року Корейське відомство інтелектуальної власності (**KIPO**) було підвищено до рівня повноцінного міністерства і реорганізовано в Міністерство інтелектуальної власності (**MOIP**) [16], яке відтепер підпорядковується безпосередньо Офісу Прем'єр-міністра. Реорганізація мала на меті створити єдину інституцію, що поєднає функції формування політики, захист прав та комерціалізацію ІВ, які раніше були розподілені між кількома відомствами. Ключовим технологічним інструментом цієї трансформації є система **KIPOnet** [17], запущена 1999 року після трьох років розробки. Вона стала першою у світі системою, що забезпечила подання заявок на всі об'єкти промислової власності в електронній формі, і вже на другий місяць роботи через неї надходило 65% усіх патентних заявок, тоді як іншим країнам для досягнення подібної частки знадобилося щонайменше три роки.

Надалі система розвивалася поколіннями [18] (**KIPOnet II**, **KIPOnet III**), поступово перетворившись на інтелектуальну екосистему, що забезпечує автоматизацію адміністративних процедур від подання заявки до публікації патенту, цілодобову доступність сервісів, повністю безпаперовий документообіг та можливість дистанційної експертизи через захищені канали зв'язку.

[16] <https://www.moip.go.kr/>

[17] https://www.kipo.go.kr/en/HtmlApp?c=90102&catmenu=ek02_05_01_01

[18] https://www.kipo.go.kr/en/HtmlApp?c=90101&catmenu=ek02_05_01

Функціонування національної системи **ІВ Південної Кореї** спирається на три взаємопов'язані підсистеми. По-перше, портал Teukheo-ro [19] є головним інтерфейсом взаємодії із заявниками, адже реалізує принцип «єдиного вікна» для подання заявок на патенти, корисні моделі, промислові зразки й торговельні марки, автоматично перевіряє формальні помилки в реальному часі, а охоронні документи видаються в електронному форматі з цифровим підписом, юридично рівнозначним паперовому.

У межах порталу також працює державний **ШІ-чат-бот «Kookmin Secretary»**, що консультує заявників щодо процедур подання та пошуку патентної інформації. Внутрішня система KIPOnet автоматизує роботу експертів, алгоритми глибокого навчання класифікують заявки за кодами Міжнародної патентної класифікації (універсальної ієрархічної системи, створеної на підставі Страсбурзької угоди 1971 року й адміністрованої BOIB) та Спільної патентної класифікації (детальнішої системи на основі попередньої, спільно розробленої Європейським патентним відомством і Відомством з патентів і торговельних марок США та чинної з 2013 року), а система WIPO CASE [20] дає експертам доступ до результатів пошуку й експертизи інших відомств.

[19] <https://www.patent.go.kr/smart/portal/Main.do>

[20] <https://www.wipo.int/en/web/case>

Також електронна служба **KIPRIS** [21] забезпечує безкоштовний доступ до бази патентної інформації для громадськості, стартапів і бізнес-аналітиків, охоплюючи як корейські об'єкти, так і патентні документи провідних іноземних юрисдикцій, зокрема США, Європейського патентного відомства, BOIV, Японії та Китаю.

Необхідно зазначити, що **ШІ у MOIP** інтегрований як когнітивний помічник експерта, адже моделі глибокого навчання автоматично класифікують заявки, здійснюють миттєвий пошук релевантного рівня техніки серед мільйонів документів, а технології комп'ютерного зору аналізують схожість зображень торговельних марок і промислових зразків для запобігання реєстрації знаків, що вводять в оману.

Блокчейн у Південній Кореї розвивається як частина ширшої державної стратегії **Web 3.0, цифрової ідентифікації та NFT**. Технології Big Data у KIPOnet використовуються для прогнозування технологічних трендів, підтримки державної R&D-стратегії (напівпровідники, квантові обчислення, зелена енергетика) та завчасного виявлення потенційних «патентних війн» через аналіз мереж цитування.

[21] <https://www.kipris.or.kr/>

IP-фінансування у Південній Кореї є комплексним механізмом залучення фінансових ресурсів під об'єкти права інтелектуальної власності, що поєднує три взаємодоповнювальні інструменти: кредити під заставу об'єктів ІВ (IP-backed loans), гарантії під ІВ (IP guarantees) та інвестиції на основі ІВ (IP investments) і реалізується за участю Міністерства інтелектуальної власності, державних гарантійних інституцій, банків та інвестиційних фондів.

Його особливістю є активна роль держави, яка підтримує проведення незалежної оцінки вартості об'єктів ІВ, субсидує її вартість для підприємств, а також реалізує механізми зниження ризиків кредиторів, зокрема програму підтримки реалізації заставлених об'єктів ІВ у разі невиконання позичальником своїх зобов'язань.

Це дозволяє забезпечити доступ до фінансування не лише фінансово стійким компаніям, а й технологічно перспективним підприємствам, які не відповідають традиційним критеріям банківської кредитоспроможності (за підсумками 2024 року 84,2% компаній, що скористалися кредитами під заставу ІВ, мали кредитний рейтинг BB+ або нижчий).

Ефективність такого підходу підтверджується динамікою розвитку ринку ІР-фінансування. На кінець 2025 року його загальний обсяг досяг 12,4 трлн вон ($\approx$ 9,0 млрд дол. США), збільшившись за рік на 14,8%. Найбільшим компонентом стали інвестиції на основі ІВ, обсяг яких зріс на 30,7% і сягнув 5,64 трлн вон ($\approx$ 4,1 млрд дол. США).

Гарантії під ІВ збільшилися на 5,9% – до 4,67 трлн вон ($\approx$ 3,4 млрд дол. США), що пов'язано з розширенням державної підтримки стартапів та малих інноваційних підприємств через гарантійні фонди. Водночас обсяг кредитів під заставу ІВ скоротився на 2,8% – до 2,09 трлн вон ($\approx$ 1,5 млрд дол. США), оскільки в умовах посилення вимог до фінансової стійкості банків обсяг погашень перевищив обсяг нових кредитів.

Зазначені тенденції свідчать про поступову трансформацію моделі ІР-фінансування, у якій дедалі більшу роль відіграють інвестиційні інструменти, а інтелектуальна власність розглядається як ключовий індикатор майбутньої вартості компанії

Ключовим елементом політики у сфері ІВ є також державна підтримка оцінки вартості об'єктів. Держава частково компенсує витрати на підготовку звіту про оцінку до 5 млн вон ($\approx$ 3,6 тис. дол. США) для операцій із гарантіями та кредитами під заставу і до 12 млн вон ($\approx$ 8,7 тис. дол. США) для інвестиційних операцій [22].

Оцінку виконують акредитовані відомством установи, серед яких державні науково-дослідні інститути, патентні фірми, рейтингові агенції та самі банки, а процедура передбачає послідовне проходження від попередньої консультації з банком чи інвестором і попереднього відбору заявника до проведення оцінки, компенсації її вартості та ухвалення фінансовою установою рішення про кредит або інвестицію.

Партнерами програми виступають два державні гарантійні фонди та понад десять банків, включно з провідними комерційними та регіональними. Надалі відомство планує розширити коло банків-учасників за рахунок інтернет-банків і регіональних установ, запровадити прискорену процедуру розгляду, що скоротить строк надання кредиту під заставу ІВ, а також перевести оцінку вартості ІВ на технології ШІ.

[22] <https://www.kipo.go.kr/ko/kpoContentView.do?menuCd=SCD0200353>

Підсумовуючи, зазначимо, що реорганізація КІРО в повноцінне Міністерство інтелектуальної власності у 2025 році є унікальним кроком, коли країна підняла статус патентного відомства до рівня окремого міністерства. Система KIPOnet демонструє глибоку інтеграцію ШІ у власне експертний цикл, а не лише в допоміжні сервіси. Зрештою, корейська модель «Smart IP Office» є одним із глобальних еталонів автоматизації державного адміністрування у сфері ІВ.

3. ДОСВІД СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ

UK Intellectual Property Office (**UKIPO**) є виконавчим агентством уряду Великої Британії під егідою Міністерства науки, інновацій і технологій і відповідає за адміністрування патентів, торговельних марок, промислових зразків та авторського права. При цьому це єдине відомство серед аналізованих у довідці країн чий офіційний мандат охоплює й авторське право, тоді як у решти країн ця функція виведена до окремих міністерств. У 2021 році UKIPO започаткувало п'ятирічну програму цифрової модернізації **One IPO Transformation Programme** [23], метою якої є створення єдиної інтегрованої цифрової платформи для роботи з усіма об'єктами ІВ за принципом «єдиного вікна» з автентифікацією через державну систему **GOV.UK One Login**.

1 квітня 2026 року UKIPO офіційно запустило нові цифрові патентні сервіси в межах платформи One IPO [24] і користувачі тепер можуть подавати патентні заявки онлайн, керувати патентами через персональний кабінет, здійснювати цифрове продовження їх дії та відстежувати статус заявок у режимі реального часу. При цьому ще раніше, у січні 2025 року, запрацював сервіс **One IPO Search** [25] для пошуку патентної інформації.

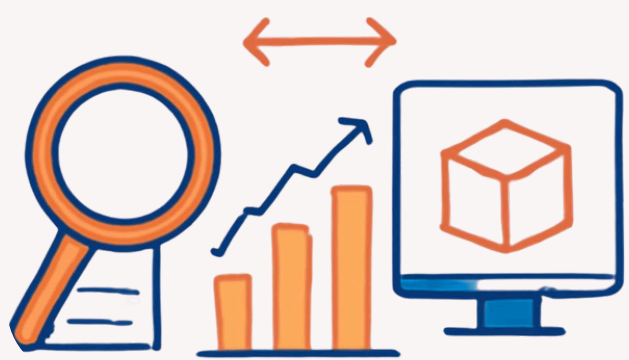

[23] <https://www.gov.uk/government/publications/one-ipo-transformation-programme/one-ipo-transformation-programme>

[24] <https://www.gov.uk/government/news/new-digital-patents-services-have-launched>

[25] <https://uk.ficpi.org/about-one-ipo-search/>

Новий пошуковий інструмент використовує спрощену «повсякденну мову», що робить систему доступнішою для малого бізнесу, стартапів та індивідуальних винахідників. У 2026 році UKIPO розпочало другу фазу трансформації – цифровізацію сервісів торговельних марок, а згодом планується інтеграція промислових зразків.

У сфері **ШІ UKIPO** використовує внутрішню платформу SEARCH для ранжування результатів пошуку прототипів за релевантністю та AI Allocation Tool – систему автоматичного розподілу заявок між експертами, яка скоротила час розподілу з 14 днів до кількох хвилин [26].

Публічний інструмент **перевірки торговельних марок** використовує комп'ютерний зір і лінгвістичні моделі для виявлення конфліктів у зображеннях і тексті ще на етапі подання заявки. При цьому UKIPO офіційно наголошує, що ШІ використовується лише як допоміжний інструмент, а остаточні рішення щодо патентоспроможності чи реєстрації торговельних марок ухвалюють експерти відомства.

[26] <https://www.dyoung.com/en/knowledgebank/articles/ai-tools-ukipo-ipo-uspto>

За офіційними даними UKIPO, у програму **One IPO Transformation** [27] інвестовано понад £100 млн ($\approx$ 133 млн дол. США). У Corporate Plan на 2026-2027 роки відомство зазначає зростання кількості заявок на торговельні марки та стабільне зростання патентних заявок і заявок на промислові зразки, що пояснюється спрощенням процедур онлайн-подання документів [28].

Водночас необхідністю подальшого фінансування цифрової трансформації офіційно пояснюється підвищення зборів UKIPO з квітня 2026 року, що є показовим прикладом того, що масштабна цифровізація патентного відомства вимагає прямих додаткових витрат, які можуть частково перекладатися на користувачів системи.

[27] <https://www.gov.uk/government/publications/one-ipo-transformation-programme/one-ipo-transformation-programme>

[28] <https://www.gov.uk/government/publications/intellectual-property-office-corporate-plan-2026-to-2027/intellectual-property-office-corporate-plan-2026-to-2027>

UKIPO

У підсумку наголосимо, що унікальною рисою UKIPO серед досліджуваних відомств є те, що його мандат прямо охоплює авторське право поряд із промисловою власністю. Програма One IPO Transformation демонструє послідовний, поетапний підхід до цифровізації: спершу - патенти (2026), потім - торговельні марки, а лише згодом - промислові зразки, на відміну від одномоментного запуску комплексних платформ у Сінгапурі чи Південній Кореї. UKIPO офіційно визнає прямий фінансовий зв'язок між цифровою модернізацією та підвищенням зборів, що є рідкісним прикладом прозорого пояснення вартості цифровізації для користувачів. Зрештою, британська модель залишається обережнішою щодо застосування ШІ та блокчейну порівняно з Сінгапуром і Південною Кореєю.

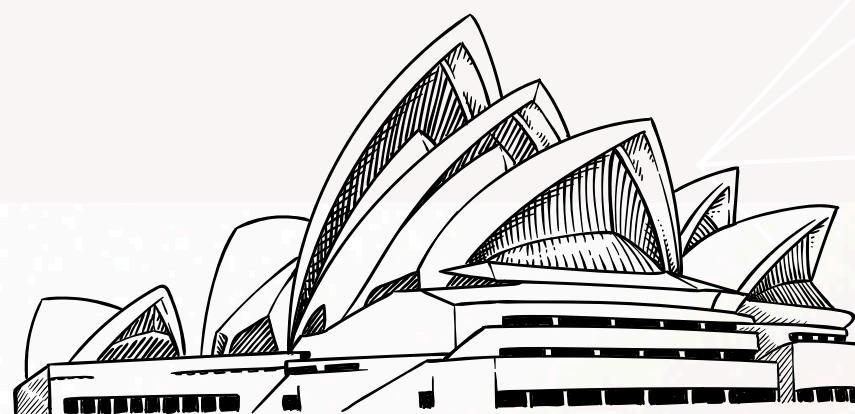

4. ДОСВІД АВСТРАЛІЇ

IP Australia – це державне агентство, що адмініструє національну систему ІВ та підпорядковується Департаменту промисловості, науки і ресурсів [29] (орган, еквівалентний міністерству). Унікальною рисою повноважень IP Australia є те, що воно адмініструє не лише патенти, торговельні марки та промислові зразки, а й права на сорти рослин – окрему категорію об'єктів ІВ, охорона яких поширюється на нові сорти дерев, квітів, кущів і виноградних лоз, а також на гриби й водорості. Питання авторського права при цьому координує окреме Генеральне прокурорське відомство.

Стратегічна модернізація агентства базується на принципі «**digital-by-default**», коли практично вся взаємодія з клієнтами та внутрішній документообіг здійснюються через електронні канали. Центральним елементом є єдиний цифровий портал **IP Australia Online Services** та платформа «**Manage my IP**» [30], через яку заявники подають і супроводжують заявки, продовжують строк дії прав, ведуть електронний документообіг та отримують доступ до сервісів комерціалізації. Ефективність цифровізації посилюється горизонтальною інтеграцією даних, тобто обміном інформацією з іншими державними системами національного рівня, та вертикальною інтеграцією, тобто під'єднанням національної системи до міжнародних реєстраційних систем.

[29] <https://www.ipaustralia.gov.au/about-us/accountability-and-reporting/corporate-plan/Operating-context>

[30] <https://www.ipaustralia.gov.au/manage-my-ip>

На національному рівні таку інтеграцію забезпечує сервіс **Business Registration Service** [31], що дозволяє одночасно перевірити доступність назви компанії як торговельної марки під час реєстрації бізнесу, а на міжнародному рівні – інтеграція з системою ePCT, Мадридською та Гаазькою системами BOIB.

Особливістю інноваційної політики IP Australia є команда **IPAVentures**, створена у 2021 році [32] і орієнтована на проривні інновації, зокрема вона тестує нові ідеї за підходом бізнес-венчурів, створює прототипи цифрових сервісів і перевіряє їхню ефективність до масштабного впровадження.

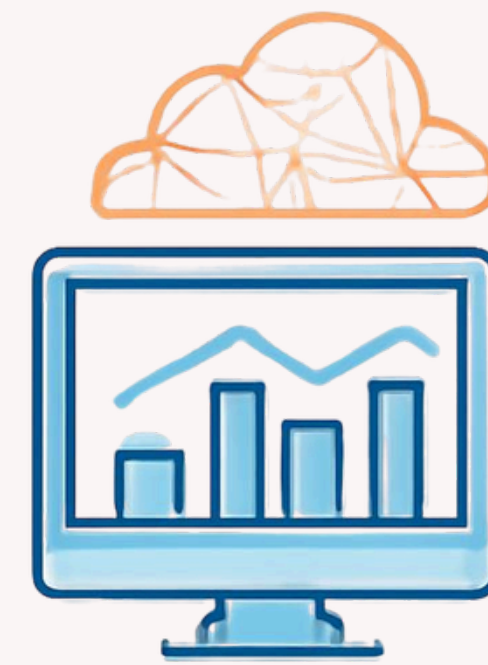
Першим повноцінним продуктом команди став **TM Checker** (2022) – безкоштовний ШІ-інструмент попередньої перевірки торговельних марок для малого й середнього бізнесу, що виявляє дві найпоширеніші підстави для відмови в реєстрації (схожість із наявними марками та недостатню розрізняльну здатність), а також потенційно образливі позначення, поєднуючи нейромережі й комп'ютерний зір для обробки зображень із семантичним пошуком.

[31] <https://register.business.gov.au/>

[32] <https://www.ipaustralia.gov.au/about-us/our-agency/Innovation-at-IP-Australia>

З травня 2022 по липень 2025 року понад 26 тисяч підприємств здійснили за його допомогою близько 760 тисяч перевірок, а рівень задоволеності користувачів становив 87%. У сфері аналітики даних IP Australia розвиває **Patent Analytics Hub** [33] фахівці якого мають доступ до понад 150 млн патентних документів, структурованих за приблизно 250 тисячами рубрик патентної класифікації, а також систему **IP RAPID** [34] із понад 100-річним масивом національних даних про об'єкти ІВ, що оновлюється щотижня.

**PATENT
ANALYTICS
HUB**

IP RAPID

Варто зазначити, що цифровізація сприяла зростанню активності бізнесу, наприклад, у 2024 році кількість заявок на торговельні марки в Австралії зросла на 2,8%, а кількість реєстрацій – на 6,6%. При цьому кількість австралійських МСП, які володіють торговельними марками, збільшилася на 12 тисяч і перевищила 188 тисяч, а їх частка серед усіх активних МСП зросла з 6,89% до 7,02%.

[33] <https://www.ipaustralia.gov.au/tools-and-research/professional-resources/data-research-and-reports/patent-analytics>

[34] <https://www.ipaustralia.gov.au/tools-and-research/professional-resources/data-research-and-reports/open-ip-data>

Як висновок можна відзначити, що унікальною рисою **IP Australia** є розширений мандат, що охоплює права на сорти рослин поряд зі стандартними об'єктами ІВ. Підхід «**digital-by-default**» реалізується через послідовну горизонтальну (національні реєстри) та вертикальну (міжнародні системи BOIB) інтеграцію даних. Команда **IPAVentures** демонструє рідкісний для державної установи венчурний підхід до інновацій через швидке прототипування та тестування ідей до масштабного впровадження.

5. ДОСВІД ЕСТОНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Патентне відомство Естонії (**Estonian Patent Office, Patendiamet**) – державна установа у сфері управління Міністерства юстиції та цифрових справ, що надає правовий захист патентам, торговельним маркам, корисним моделям, промисловим зразкам, географічним зазначенням та інтегральним схемам [35]. Воно було засноване 23 травня 1919 року, одразу після проголошення Естонської держави [36]. З 2021 року відомство додатково виконує функції у сфері авторського права, що є кроком до перетворення його на повноцінний «центр компетенції з ІВ».

Основою цифрової трансформації Patendiamet у межах загальнодержавної концепції «e-Estonia» є декілька ключових елементів цифрової інфраструктури держави. Загальнонаціональна система обміну даними X-Road (X-tee) [37] – децентралізована платформа взаємодії державних та приватних інформаційних систем дозволяє відомству безпечно обмінюватися даними з податковими та судовими системами, мінімізуючи паперовий документообіг.

[35] <https://www.epa.ee/en/office-news-contact/patent-office/introduction>

[36] <https://www.epa.ee/en/news/tomorrow-100th-anniversary-estonian-patent-office>

[37] <https://e-estonia.com/solutions/interoperability-services/x-road/>

Система електронної ідентифікації дає змогу заявникам дистанційно подавати й підписувати документи кваліфікованим електронним підписом, що згідно з естонським законодавством та вимогами eIDAS юридично прирівнюється до власноручного.

Через електронний портал відомства подаються заявки на патенти, корисні моделі та валідацію європейського патенту, а також заявки щодо торговельних марок і промислових зразків, їх продовження, зміни даних і передання прав. Найпоказовішою є статистика щодо торговельних марок як наймасовішого об'єкта, адже за офіційними даними Patendiamet, 95% заявок на їх реєстрацію подавалися саме через електронний портал[38]. Принцип «Once-Only» додатково звільняє заявників від повторного подання інформації, що вже міститься в державних реєстрах.

При цьому Естонія є однією з перших країн світу, що інтегрувала **блокчейн** у державну цифрову інфраструктуру. Відповідно для захисту цілісності державних інформаційних систем використовується технологія KSI Blockchain (Keyless Signature Infrastructure), розроблена естонською компанією Guardtime. У сфері ІВ конкретно у 2022 році Центр реєстрів та інформаційних систем Естонії (RIK) інтегрував реєстри торговельних марок і промислових зразків Патентного відомства до European Blockchain Network, створеної EUIPO.

[38] <https://aastaraamat.epa.ee/en/aastaraamat-2024/trade-marks>

Естонія стала другою країною світу (після Мальти), яка впровадила це **блокчейн-рішення в межах пілотного проєкту ЄС** [39]. У сфері ШІ Patendiamet покладається переважно на інтеграцію з інструментами EUIPO – системами TMclass (класифікація товарів і послуг), TMview та DesignView (пошук зареєстрованих об'єктів у базах ЄС) – радше ніж на розробку власних AI-рішень, що відрізняє естонську модель від сінгапурської чи корейської, побудованих на власній технологічній розробці.

Окремим і показовим чинником розвитку цифрової екосистеми країни стала програма **e-Residency** [40], що надає іноземним підприємцям можливість дистанційно реєструвати компанії та користуватися естонськими державними сервісами, зокрема у сфері управління правами ІВ, що розширює доступ до системи охорони ІВ Естонії далеко за межі її території. Завдяки автоматизації формальної експертизи термін реєстрації національної торговельної марки за відсутності заперечень скоротився до кількох місяців, а за прискореною процедурою рішення про реєстрацію видається протягом 3-4 тижнів.

[39] <https://www.rik.ee/en/agency/news/rik-connected-european-union-trademark-blockchain-network>

[40] <https://www.e-resident.gov.ee/>

Отже підсумуємо: Естонія має найстаріше з п'яти досліджуваних відомств (засноване 1919 року), проте саме вона є однією з перших країн, що інтегрувала свій реєстр ІВ у міжнародну блокчейн-мережу EUIPO. Ключовою відмінністю естонської моделі є цифровізація ІВ, яка є не самостійним, а похідним результатом загальнодержавної цифрової екосистеми e-Estonia, а не окремої стратегії патентного відомства. Естонська модель покладається передусім на інтеграцію з готовими інструментами EUIPO та BOIP, а не на розробку власних технологічних рішень, що дозволяє малій країні досягати високого рівня цифровізації за обмежених ресурсів.

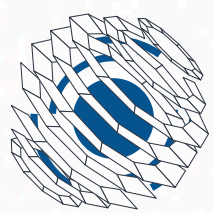

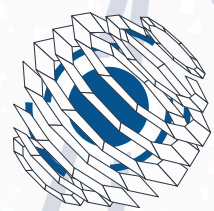
ВИСНОВКИ

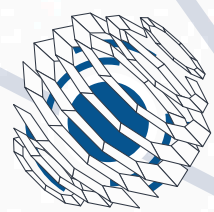
Узагальнюючи результати проведеного аналізу цифрової трансформації національних офісів інтелектуальної власності Сінгапуру, Південної Кореї, Великої Британії, Австралії та Естонії, можна сформулювати такі висновки.

По-перше, відсутня єдина модель цифровізації офісів ІВ, адже кожна з п'яти аналізованих країн обрала власний стратегічний напрям. Для прикладу, **Сінгапур** – комерціалізацію ІВ як фінансового активу, **Південна Корея** – максимальну автоматизацію експертизи, **Велика Британія** – поетапну єдину цифрову платформу для всіх об'єктів ІВ, **Австралія** – принцип «digital-by-default», а **Естонія** – вбудовування ІВ у загальнодержавну цифрову екосистему.

По-друге, спільною рисою для всіх п'яти країн є інтеграція національних цифрових сервісів ІВ з міжнародними системами ВОІВ та для **Великої Британії** й **Естонії** з інструментами EUIPO, що свідчить про те, що навіть найбільш технологічно розвинені національні системи не розвиваються ізольовано, а спираються на глобальну інфраструктуру обміну патентною інформацією.

По-третє, країни різняться глибиною застосування ШІ. Відтак, **Сінгапур** і **Південна Корея** інтегрували ШІ безпосередньо в експертний цикл (автоматична класифікація, пошук аналогів, ухвалення попередніх рішень), тоді як **Велика Британія** й **Австралія** свідомо обмежують роль ШІ допоміжними функціями, залишаючи фінальне рішення за людиною-експертом, а **Естонія** покладається переважно на готові ШІ-інструменти EUIPO, а не на власні розробки.

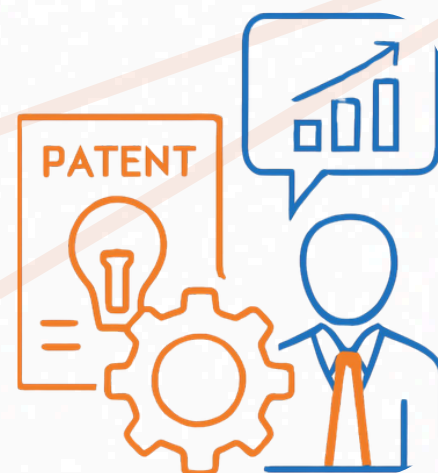

ухвалення попередніх рішень), тоді як Велика Британія й Австралія свідомо обмежують роль ШІ допоміжними функціями, залишаючи фінальне рішення за людиною-експертом, а Естонія покладається переважно на готові ШІ-інструменти EUIPO, а не на власні розробки.

Узагальнюючи результати проведеного аналізу цифрової трансформації національних офісів інтелектуальної власності Сінгапуру, Південної Кореї, Великої Британії, Австралії та Естонії, можна сформулювати такі висновки.

Зрештою, досвід цих п'яти країн є актуальним для адаптації в Україні насамперед у частині трьох напрямів:

1) подальшого розвитку патентного відомства як сервісно-консультаційного центру для бізнесу;

2) поетапної, а не одномоментної цифрової трансформації – за моделлю британської One IPO Transformation, що дозволяє розподілити ризики та витрати в часі;

3) інтеграції з готовою міжнародною цифровою інфраструктурою WIPO та EUIPO замість розробки власних аналогів з нуля за прикладом Естонії.

Аналітичний звіт підготовлений командою відділу аналізу інноваційних показників та патентної інформації Департаменту з економічних питань інноваційного розвитку УКРНОІВІ.

У даному матеріалі частково використано неоригінальні візуальні об'єкти, зокрема зображення, згенеровані із застосуванням технологій штучного інтелекту (зокрема, за допомогою комп'ютерної програми Gemini). Окремі візуальні матеріали також створені або використані із бібліотеки платформи Canva відповідно до умов її використання.